

УДК 002.2(477)''2017''

Світлана Буряк,

завідувач відділу статистичного моніторингу та аналізу друку Книжкової палати України

Книговидавнича діяльність в Україні за підсумками 2017 року

Проаналізовано стан українського книговидання за 2017 рік за асортиментом видавничої продукції, її мовною та територіальною ознаками. Наведено статистичні дані щодо випуску книг і брошур провідними вітчизняними видавництвами різної форми власності, в тому числі сфери управління Держкомтелерадіо.

Ключові слова: асортимент видавничої продукції, кількісні показники, аналіз випуску видань, видавництва, видавничі організації, книговидання.

У 2017 році в Книжкову палату України надійшло й зареєстровано 22 047 назв книг і брошур загальним тиражем 45 127,2 тис. пр., що порівняно з даними 2016 року становить: за назвами — 103,4%, за тиражами — 92,1%. За результатами 2017 року на одного мешканця України припадає 1,06 книги (у 2016 — 1,15 книги, у 2015 — 0,85 книги). Авторефератів дисертацій видано 5132 друк. од. тиражем 524,1 тис. пр. Їхній випуск за кількістю назв зменшився на 1102 друк. од., або на 17,7%, тиражі — на 99,3 тис. пр., або на 15,9%. Авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук надійшло 764 друк. од. тиражем 79,0 тис. пр., тобто 14,9% загальної кількості назв і 15,1% загального тиражу цього асортименту друкованої продукції; кандидата наук — 4368 друк. од. (85,1%) тиражем 445,1 тис. пр. (84,9%).

Усього образотворчих видань випущено 1183 друк. од. тиражем 3021,6 тис. пр., порівняно з 2016 роком кількість видань збільшилася на 131 друк. од., тираж — на 180,2 тис. пр., у тому числі книжкових образотворчих видань — 1129 друк. од. тиражем 2955,2 тис. пр., порівняно з 2016 роком їхня кількість зменшилася на 100 друк. од., або на 9,7%, тиражі — на 143,5 тис. пр., або на 5,1%. Різноманіттям відзначився випуск дитячих образотворчих видань. Їхня кількість становить 917 друк. од. тиражем 2696,5 тис. пр. (77,5% загальної кількості назв і 89,2% загального тиражу). У тому числі: навчальні та методичні видання — 218 друк. од. тиражем 701,1 тис. пр.; книжки-іграшки — 304 друк. од. тиражем 759,5 тис. пр.; книжки-розмальовки — 395 друк. од. тиражем 1235,9 тис. пр.; комікси — 28 друк. од. тиражем 83,0 тис. пр. Образотворчих альбомів, каталогів виставок та фотоальбомів випущено 184 друк. од. тиражем 175,7 тис. пр., порівняно з 2016 роком їхня кількість зменшилася на 43 друк. од., або на 18,9%, тиражі — на 170,9 тис. пр., або на 49,3%, у тому числі альбомів — 74 друк. од. ти-

ражем 80,3 тис. пр.; каталогів виставок — 52 друк. од. тиражем 36,8 тис. пр.; фотоальбомів — 58 друк. од. тиражем 58,6 тис. пр. Аркушевих образотворчих видань випущено 54 назви тиражем 66,4 тис. пр., що становить 4,6% загальної кількості назв і 2,2% загального тиражу. Порівняно з 2016 роком кількість назв збільшилася на 31 друк. од., тиражі — на 36,7 тис. пр.

Картографічних видань у 2017 році випущено 148 друк. од. тиражем 402,7 тис. пр., порівняно з 2016 роком за назвами їхня кількість зменшилася на 23 друк. од. (13,5%), а тиражі — на 296,4 тис. пр. (42,4%).

Нотних видань надійшло до Книжкової палати України 187 друк. од. тиражем 60,0 тис. пр., що більше на 28 друк. од. порівняно з даними 2016 року (17,6%), тиражі скоротилися на 0,7 тис. пр. (1,2%). Домінують серед нотних видань твори вокальної музики: 95 назв тиражем 31,8 тис. пр., або 50,8% загальної кількості назв і 53% загального тиражу. Творів інструментальної музики надійшло 58 назв тиражем 16,1 тис. пр., відповідно 31% і 26,8%.

Загальні дані про випуск неперіодичних видань у 2017 році наведено в табл. 1.

У 2017 році порівняно з 2016 роком у загальному асортименті книг і брошур спостерігалось зростання як за назвами, так і за тиражами: видань в обкладинці — на 375 друк. од. (2,8%), а тиражі зросли на 4087,0 тис. пр. (20,7%); перевидань більше на 271 друк. од. (24,1%), тиражі також зросли на 773,0 тис. пр. (15,5%); збільшився випуск серійних видань за назвами на 724 друк. од. (19,1%) та на 759,1 тис. пр. (6,9%) за тиражами; на рівні минулого року залишилися книги і брошури з електронним додатком і становлять 39 друк. од., тиражі зросли на 19,9 тис. пр. (70,8%). Збільшився випуск книг — на 738 друк. од. (4%), а тиражі зменшилися на 5825,7 тис. пр. (13,7%); видань у палітурці випущено більше на 342 друк. од. (4,4%), а тиражі знизилися на 7937,9 тис. пр. (27,2%); випуск нових видань зріс на

446 друк. од. (2,2%), проте тиражі зменшилися на 4623,9 тис. пр. (10,5%); перекладних видань видруковано більше на 391 друк. од. (17,2%), тиражі скоротилися на 268,0 тис. пр. (3,2%). Спостерігається

зменшення випуску за назвами та зростання тиражів брошур: кількість назв скоротилася на 21 друк. од. (0,7%), а тиражі збільшилися на 1974,8 тис. пр. (30,6%) (табл. 2).

Таблиця 1

Загальні дані про випуск неперіодичних видань

Види видань	2016		2017			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016 року
Книги і брошури	21 330	48 978,1	22 047	103,4	45 127,2	92,1
Автореферати дисертацій	6 234	623,4	5 132	82,3	524,1	84,1
Образотворчі видання	1 052	2 841,4	1 183	112,5	3 021,6	106,3
Картографічні видання	171	699,1	148	86,5	402,7	57,6
Нотні видання	159	60,7	187	117,6	60,0	98,8

Таблиця 2

Загальна характеристика випуску книг і брошур

Види видань	2016		2017			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016 року
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	22 047	103,4	45 127,2	92,1
<i>Книги</i>	18 229	42 532,3	18 967	104,0	36 706,6	86,3
% відношення до кількості назв, тиражу	85,5	86,8	86,0		81,3	
<i>Брошури</i>	3 101	6 445,8	3 080	99,3	8 420,6	130,6
% відношення до кількості назв, тиражу	14,5	13,2	14,0		18,7	
<i>У палітурці</i>	7 699	29 193,3	8 041	104,4	21 255,4	72,8
% відношення до кількості назв, тиражу	36,1	59,6	36,5		47,1	
<i>В обкладинці</i>	13 631	19 784,8	14 006	102,8	23 871,8	120,7
% відношення до кількості назв, тиражу	63,9	40,4	63,5		52,9	
<i>Нові видання</i>	20 207	44 001,7	20 653	102,2	39 377,8	89,5
% відношення до кількості назв, тиражу	94,7	89,8	93,7		87,3	
<i>Перевидання</i>	1 123	4 976,4	1 394	124,1	5 749,4	115,5
% відношення до кількості назв, тиражу	5,3	10,2	6,3		12,7	
<i>Серійні видання</i>	3 800	11 078,5	4 524	119,1	11 837,6	106,9
% відношення до кількості назв, тиражу	17,8	22,6	20,5		26,2	
<i>Перекладні видання</i>	2 277	8 311,7	2 668	117,2	8 043,7	96,8
% відношення до кількості назв, тиражу	10,7	17,0	12,1		17,8	
<i>Книги і брошури з електронним додатком</i>	39	28,1	39	100,0	48,0	170,8
% відношення до кількості назв, тиражу	0,2	0,1	0,2		0,1	

Понад половину (57,8%) книг і брошур за тиражними групами (табл. 3) надруковано тиражем до 0,5 тис. пр., порівняно з аналогічними даними 2016 року кількість назв зросла на 164 друк. од., або на 1,3%, а тиражі — на 54,7 тис. пр., або на 1,8%. Найпопулярнішими у цій групі є наукові видання

(40,2%); навчальна та методична література для вищих навчальних закладів, яка становить 38,2% загальної кількості; науково-популярні (16%). Видань тиражем від 0,5 до 1 тис. пр. випущено 11,9% загальної кількості назв і 5,5% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв зросла на

135 друк. од. (5,4%), тиражі — на 122,4 тис. пр. (5,1%). У цій групі домінують нормативні та виробничо-практичні (34,6%), офіційні (17,5%) і бібліографічні видання (12%). Видань тиражем від 1 до 5 тис. пр. випущено 23% загальної кількості назв і 32,7% загального тиражу, порівняно з 2016 роком їхня кількість зросла за назвами на 758 друк. од. (17,6%), за тиражами — на 2025,2 тис. пр. (15,9%); у цій групі переважають література для дітей та юнацтва (48%), навчальні та методичні (37,5%), релігійні видання (9,5%). Видання тиражем від 5 до 10 тис. пр. становлять 4% загальної кількості назв і 15,6% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв знизилася на 121 друк. од. (12%), тиражі — на 1254,3 тис. пр. (15,1%); у цій групі домінують видання для організації дозвілля (44,5), художня зарубіжна література (32%), довідкові видання (22%). Видання тиражем від 10 до 50 тис. пр. становлять 2,4% загальної кількості назв і 23,2% загального тиражу, порівняно з 2016 роком

кількість назв зменшилася на 118 друк. од. (18,2%), тиражі — на 3171,1 тис. пр. (23,3%); у цій групі переважають видання для дітей дошкільного віку (37,5), художня література (28%). Тиражем від 50 до 100 тис. пр. випущено 0,2% загальної кількості назв і 5,1% загального тиражу, що на 16 друк. од. (32%) менше, ніж у 2016, відповідно, тираж знизився на 1280,7 тис. пр. (35,6%); у цій групі надавалася перевага підручникам і посібникам для 5—9 класів (91,2%). Видань тиражем понад 100 тис. пр. випущено 0,1% і 10,9% загальної кількості назв і загального тиражу, порівняно з позаминулим роком кількість назв зменшилася на 5 друк. од. (16,7%), тиражі — на 347,1 тис. пр. (6,6%). У цій групі переважають підручники і посібники для 10—11 класів (99,8%).

Без зазначення тиражів у випускних даних і формах звітності надійшло 131 друк. од., що становить у відсотковому відношенні до загальної кількості назв 0,6%.

Таблиця 3

Розподіл випуску книг і брошур за тиражними групами

Тиражна група	2016		2017			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016 року
Усього	21 330	48 978,1	22 047	103,4	45 127,2	92,1
до 0,5 тис. пр.	12 582	3 086,9	12 746	101,3	3 141,6	101,8
до 1,0 тис. пр.	2 494	2 379,2	2 629	105,4	2 501,6	105,1
до 5,0 тис. пр.	4 308	12 731,9	5 066	117,6	14 757,1	115,9
до 10,0 тис. пр.	1 008	8 288,5	887	88,0	7 034,2	84,9
до 50,0 тис. пр.	647	13 637,4	529	81,8	10 466,3	76,7
до 100,0 тис. пр.	50	3 599,3	34	68,0	2 318,6	64,4
понад 100,0 тис. пр.	30	5 254,9	25	83,3	4 907,8	93,4
без зазначення тиражів	211	—	131	62,1	—	—

Аналіз видавничої продукції за тематичними розділами (табл. 4) підтверджує, що в її загальному масиві домінує література політичної та соціально-економічної тематики — 5199 друк. од. загальним тиражем 4278,0 тис. пр. (23,6% загальної кількості назв і 9,5% загального тиражу). Порівняно з 2016 роком кількість назв зросла на 315 друк. од., або на 6,4%, тиражі зменшилися на 213,6 тис. пр., або на 4,8%. На другій сходинці — література з освіти та культури — 4630 друк. од. тиражем 23 665,7 тис. пр. (21% загальної кількості назв і 52,4% загального тиражу). Порівняно з 2016 роком кількість назв зменшилася на 277 друк. од., або на 5,6%, тиражі — на 2884,6 тис. пр., або на 10,9%. Далі — художня література — 4327 друк. од. тиражем 7021,0 тис. пр. (19,6% і 15,6%), порівняно з 2016 роком кількість назв зросла на 522 друк. од., або на 13,7%, тиражі, навпаки, зменшилися на 1110,5 тис. пр., або на 13,7%. Технічної літератури надійшло 1844 друк. од. тиражем 649,0 тис. пр. (8,4% і 1,4%), порівняно з 2016 роком кількість назв і тиражі скоротилися відповідно на 449 друк. од., або на 19,65%, та на 365,1 тис. пр., або на 36%.

В асортименті книжкового потоку за цільовим призначенням (табл. 5), як і раніше, переважають книги соціально значущої тематики. Як за назвами,

так і за тиражами лідирують видання навчальної та методичної літератури (7107 друк. од. тиражем 24 398,2 тис. пр.), що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 32,2% і 54,1% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв збільшилася на 9 друк. од., або на 0,1%, тиражі зменшилися на 2747,9 тис. пр., або на 10,1%. Наукові видання посідають другу позицію за кількістю назв (4484 друк. од., тобто 20,3% загальної кількості назв), що зменшилася на 10 друк. од. (0,2%), за тиражами (1271,3 тис. пр., тобто 2,8% загального тиражу), що скоротилися на 26,0 тис. пр. (2%), поступаються літературно-художнім (третє місце). Літературно-художніх видань надруковано 4327 друк. од. загальним тиражем 7021,0 тис. пр., що становить у відсотковому відношенні до загальної кількості назв 19,6% і 15,6% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв збільшилася на 522 друк. од. (13,7%), тиражі зменшилися на 1110,5 тис. пр. (13,7%). Видань для дітей та юнацтва (четверте місце) випущено 1839 друк. од. тиражем 5249,7 тис. пр. (8,3% і 11,6%), порівняно з 2016 роком кількість назв збільшилася на 213 друк. од. (13,1%), тиражі — на 1412,0 тис. пр. (36,8%). Науково-популярних видань (п'яте місце) надруковано 1600 друк. од. тиражем 2501,2 тис. пр. (7,3% і 5,5%),

відповідно до 2016 року їхня кількість зросла за назвами на 350 друк. од. (28%), а за тиражами зменшилася — на 55,8 тис. пр. (2,2%).

У 2017 році 71,6% загальної кількості назв (15 789 друк. од.) і 72,8% загального тиражу (32 859,7 тис. пр.) книг і брошур випущено українською мовою (табл. 6). Кількість назв порівняно з 2016 роком збільшилася на 889 друк. од. (6%), тиражі скоротилися на 1144,3 тис. пр. (3,4%). Мовами національних меншин книг і брошур видруковано 4050 друк. од. тиражем 9668,6 тис. пр., тобто 18,4% загальної кількості назв і 21,4% загального тиражу. Порівняно з 2016 роком кількість назв зменшилася на 166 друк. од., або на 3,9%, а тиражі — на 2971,0 тис. пр.,

або на 23,5%; російською мовою випущено 3886 друк. од. тиражем 9439,0 тис. пр., що становить 17,6% і 20,9% загальної кількості назв і загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв скоротилася на 78 друк. од. (2%), тиражі — на 2725,8 тис. пр. (22,4%). Серед книг і брошур, випущених іноземними мовами, найбільше надруковано англійською — 561 друк. од. тиражем 1245,2 тис. пр. (2,5% і 2,8%) (порівняно з 2016 кількість назв зросла на 47 друк. од., або на 9,1%, тиражі збільшилися на 51,4 тис. пр., або на 4,3%), та німецькою — 45 друк. од. тиражем 153,3 тис. пр. (відповідно до 2016 року кількість назв зменшилася на 25 друк. од. (35,7%), тиражі — на 175,9 тис. пр., або 53,4%).

Таблиця 4

Випуск книг і брошур за укрупненими тематичними розділами

Тематичні розділи	2016		2017			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016 року
Усього	21 330	48 978,1	22 047	103,4	45 127,2	92,1
Політична і соціально-економічна література	4 884	4 491,6	5 199	106,4	4 278,0	95,2
Природничо-наукова література	1 131	682,0	1 192	105,4	577,3	84,6
Технічна література	2 293	1 014,1	1 844	80,4	649,0	64,0
Сільськогосподарська література	628	1 943,1	606	96,5	1 704,2	87,7
Медицина. Охорона здоров'я	627	883,1	893	142,4	1 011,1	114,5
Фізична культура і спорт	127	79,8	94	74,0	49,0	61,4
Література з освіти та культури	4 907	26 550,3	4 630	94,4	23 665,7	89,1
Друк у цілому. Книгознавство. Преса. Поліграфія	233	186,3	262	112,4	71,0	38,1
Мистецтво. Мистецтвознавство	307	683,4	294	95,8	320,4	46,9
Література з філологічних наук	744	414,5	849	114,1	434,6	104,8
Художня література. Фольклор	3 805	8 131,5	4 327	113,7	7 021,0	86,3
Література для дітей	1 626	3 837,7	1 839	113,1	5 249,7	136,8
Література універсального змісту	18	80,7	18	100,0	96,2	119,2

Таблиця 5

Випуск книг і брошур за цільовим призначенням

Розділи цільового призначення	2016		2017			
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	% відношення до 2016 року	Тираж, тис. пр.	% відношення до 2016 року
Усього	21 330	48 978,1	22 047	103,4	45 127,2	92,1
Наукові видання	4 494	1 297,3	4 484	99,8	1 271,3	98,0
Науково-популярні видання	1 250	2 557,0	1 600	128,0	2 501,2	97,8
Нормативно-практичні видання	707	669,3	565	79,9	674,2	100,7
Офіційні видання	1 083	225,4	660	60,9	253,1	112,3
Громадсько-політичні видання	54	565,2	115	213,0	125,9	22,3
Навчальні та методичні видання	7 098	27 146,1	7 107	100,1	24 398,2	89,9
Літературно-художні видання	3 805	8 131,5	4 327	113,7	7 021,0	86,3
Видання для дітей та юнацтва	1 626	3 837,7	1 839	113,1	5 249,7	136,8
Довідкові видання	370	624,3	377	101,9	593,1	95,0
Інформаційні видання	17	72,7	8	47,1	6,6	9,1
Видання для видавців і книгорозповсюджувачів	4	83,6	4	100,0	12,3	14,7
Бібліографічні видання	134	30,1	161	120,1	29,8	99,0
Видання для організації дозвілля	333	2 735,6	333	100,0	1 909,2	69,8
Рекламні видання	—	—	1	—	0,3	—
Література релігійного змісту	355	1 002,3	466	131,3	1 081,3	107,9

Випуск книг і брошур мовами народів світу

Мова видання	2016		2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	22 047	45 127,2
Азербайджанська	1	0,1	—	—
Англійська	514	1 193,8	561	1 245,2
Арабська	1	0,1	—	—
Болгарська	4	2,2	3	2,4
Вірменська	1	0,6	3	3,0
Гагаузька	3	0,4	1	0,2
Грецька	3	1,0	2	1,6
Грузинська	—	—	1	0,5
Іврит	—	—	1	0,1
Ідиш	2	0,2	2	1,6
Мовами народів Індії	1	0,2	—	—
Індонезійська	1	0,3	—	—
Іспанська	15	11,6	6	1,3
Китайська	1	0,3	—	—
Кримськотатарська	6	1,8	3	3,6
Латинська	5	2,5	2	1,3
Литовська	—	—	1	1,0
Молдавська	26	5,1	13	2,9
Німецька	70	329,2	45	153,3
Польська	30	23,1	34	27,2
Португальська	—	—	1	0,1
Російська	3 964	12 164,8	3 886	9 439,0
Румунська	65	92,9	22	19,3
Русинська	1	0,5	1	0,1
Сербська	1	0,3	—	—
Словацька	7	2,1	10	2,0
Старослов'янська (церковнослов'янська)	3	3,0	2	1,2
Турецька	—	—	1	0,1
Угорська	36	16,8	28	15,4
Узбецька	—	—	1	1,0
Українська	14 900	34 004,0	15 789	32 859,7
Французька	27	57,6	13	30,5
Чеська	—	—	1	0,3
Японська	4	1,2	—	—
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	1 638	1 062,4	1 614	1 313,3

В асортименті друкованої продукції 19,6% загальної кількості видань за назвами і 15,6% загального тиражу становить художня література. Українською мовою випущено 2723 друк. од., або 62,9% загальної кількості назв, тиражем 3721,2 тис. пр., або 53,0% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв зросла на 391 друк. од. (16,8%), тиражі зменшилися на 406,0 тис. пр. (9,8%); російською мовою — 1249 друк. од. (28,9%) тиражем 3074,7 тис. пр. (43,8%), порівняно з 2016 роком кількість видань зросла на 116 друк. од. (10,2%), тиражі знизилися на 768,4 тис. пр. (20%) (табл. 7).

Дитячої літератури у 2017 році (табл. 8) надруковано 1839 друк. од. тиражем 5249,7 тис. пр., що

становить 8,3% загальної кількості назв і 11,6% загального тиражу. Її випуск за кількістю назв порівняно з 2016 роком зріс на 213 друк. од., або на 13,1%, тиражі — на 1412,0 тис. пр., або на 36,8%. Середній тираж дитячої літератури у 2017 році становив 2,9 тис. пр. (у 2016 — 2,4 тис. пр., у 2015 — 2,8 тис. пр., у 2014 — 2,7 тис. пр.). Українською мовою випущено 1427 друк. од. тиражем 4265,5 тис. пр. — 77,6% загальної кількості назв і 81,3% загального тиражу, російською — 378 друк. од. тиражем 935,4 тис. пр. — 20,6% загальної кількості назв і 17,8% загального тиражу. Іншими мовами вийшло 34 друк. од. тиражем 48,8 тис. пр. (1,8% загальної кількості назв і 0,9% загального тиражу).

Випуск художньої літератури мовами народів світу

Мова видання	2016		2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	3 805	8 131,5	4 327	7 021,0
Англійська	22	23,4	57	66,8
Болгарська	—	—	1	1,0
Вірменська	—	—	1	1,0
Гагаузька	1	0,1	—	—
Грузинська	—	—	1	0,5
Ідиш	2	0,2	1	1,5
Мовами народів Індії	1	0,2	—	—
Литовська	—	—	1	1,0
Молдавська	1	0,5	—	—
Німецька	1	0,5	1	1,0
Польська	1	0,5	2	0,4
Португальська	—	—	1	0,1
Російська	1 133	3 843,1	1 249	3 074,7
Румунська	3	0,9	2	0,6
Русинська	1	0,5	1	0,1
Угорська	1	0,2	2	1,3
Узбецька	—	—	1	1,0
Українська	2 331	4 127,2	2 723	3 721,2
Французька	1	1,0	1	1,0
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	306	133,2	282	147,8

Таблиця 8

Випуск дитячої літератури мовами народів світу

Мова видання	2016		2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	1 626	3 837,7	1 839	5 249,7
Англійська	5	4,1	10	16,4
Німецька	1	0,3	—	—
Польська	1	0,3	—	—
Російська	375	934,2	378	935,4
Румунська	11	29,5	—	—
Українська	1 190	2 822,7	1 427	4 265,5
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	43	46,6	24	32,4

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності (табл. 9) випущено 5091 друк. од. загальним тиражем 1557,7 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 23,1% і 3,5% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв зменшилася на 613 друк. од., або на 10,7%, тиражі — на 861,7 тис. пр., або на 35,6%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо надруковано 176 друк. од. (0,8%) тиражем 162,1 тис. пр. (0,4%), порівняно з 2016 роком кількість назв зменшилася на 82 друк. од., або на 31,8%, тиражі — на 100,1 тис. пр., або на 38,2%. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 16 956 друк. од. (76,9%) тиражем 43 569,5 тис. пр. (96,5%), відповідно до

2016 року кількість назв зросла на 1330 друк. од. (8,5%), тиражі знизилися на 2989,2 тис. пр. (6,4%).

У 2017 році видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено образотворчих видань 44 друк. од. загальним тиражем 33,9 тис. пр., що у відсотковому відношенні до загальної кількості назв становить 3,7% і 1,1% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв залишилася такою самою, а тиражі зменшилися на 92,1 тис. пр., або на 73,1%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо — 18 друк. од. (1,5%) тиражем 12,6 тис. пр. (0,4%), порівняно з 2016 роком кількість назв зменшилася на 5 друк. од., тиражі — на 101,1 тис. пр. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили

1139 друк. од. (96,3%) тиражем 2987,7 тис. пр. (98,9%), відповідно до 2016 року кількість назв зросла на 131 друк. од. (13%), тиражі — на 272,3 тис. пр. (10%).

Нотних видань видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності надруковано 21 друк. од. загальним тиражем 9,9 тис. пр., що становить 11,2% загальної кількості назв і 16,5% загального тиражу, порівняно з 2016 роком кількість назв знизилася на 12 друк. од., або на 36,4%, тиражі — на 5,0 тис. пр., або на 33,6%, у тому числі видавництвами у сфері управління Держкомтелерадіо випущено 8 друк. од. (4,3%) тиражем 7,1 тис. пр. (11,8%), порівняно з 2016 роком кількість назв скоротилася на 8 друк. од., тиражі — на 3,9 тис. пр. Видавництвами і видавничими організаціями з іншими формами власності надруковано 88,8% загальної кількості назв і 83,5% загального тиражу (166 друк. од. і 50,1 тис. пр.), порівняно з 2016 роком кількість назв зросла на 40 друк. од. (31,7%), тиражі — на 4,3 тис. пр. (9,4%).

Видавництвами і видавничими організаціями з державною формою власності випущено 101 друк. од. картографічних видань тиражем 178,1 тис. пр., порівняно з 2016 роком спостерігається зменшення за кількістю назв на 33 друк. од. (24,6%), тиражів — на 422,5 тис. пр., або на 70,3%. У відсотковому відношенні до загальної кількості назв це становить 68,2% і 44,2% загального тиражу. Видавництва і видавничі організації з іншими формами власності випустили 31,8% загальної кількості назв і 55,8% загального тиражу, що становить 47 друк. од. тиражем 224,6 тис. пр., порівняно з 2016 роком кількість назв зросла на 10 друк. од. (27%), а тиражі — на 126,1 тис. пр. (128%).

У табл. 10 відображено інформацію про 10 видавництв та видавничих організацій, які надрукували найбільшу кількість книг і брошур у 2017 році як за назвами, так і за тиражами. Лідерами в Україні за кількістю випущених книг і брошур є харківське видавництво "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля" (1052 друк. од. тиражем 6793,8 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Ранок" (602 друк. од. тиражем 3702,5 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Фоліо" (489 друк. од. тиражем 1153,1 тис. пр.), тернопільське ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан" (484 друк. од. тиражем 633,8 тис. пр.), ТОВ "Видавництво "Віват" (411 друк. од. тиражем 1799,3 тис. пр.), київське ПП "Кристал бук" (401 друк. од. тиражем 974,4 тис. пр.), видавництво "Генеза" (359 друк. од. тиражем 4475,0 тис. пр.).

Шкільних підручників у 2017 році випущено 2364 друк. од. тиражем 19 353,2 тис. пр., що становить 33,3% загальної кількості назв і 79,3% загального тиражу навчальних і методичних видань (7107 друк. од. тиражем 24 398,2 тис. пр.). Відповідно до 2016 року кількість назв зменшилася на 123 друк. од. (4,9%), тиражі — на 2907,1 тис. пр. (13,1%). Порівнюючи книговидання шкільних підручників за мовами (табл. 11), бачимо, що вони друкувалися 13 мовами народів світу, серед них: українською — 1790 друк. од., або 75,7% загальної кількості назв цього асортименту видавничої продукції, тиражем 16 376,7 тис. пр., або 84,6% загального тиражу; російською — 251 друк. од., або 10,6% загальної кількості назв підручників, тиражем 1243,9 тис. пр., що становить 6,4% тиражу всіх підручників; іншими мовами надруковано 323 друк. од. (13,7%) тиражем 1732,6 тис. пр. (9%).

Таблиця 9

Випуск книг і брошур видавництвами та видавничими організаціями

Видавництва та видавничі організації	2016		2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	21 330	48 978,1	22 047	45 127,2
1. Видавництва з державною формою власності, у т. ч.:	599	480,4	545	306,0
Сфера управління Держкомтелерадіо, у т. ч.:	258	262,2	176	162,1
Веселка	25	34,1	8	17,3
Дніпро	12	21,7	7	4,9
Енциклопедичне видавництво	3	0,3	5	1,4
Каменярь	30	78,9	41	60,6
Карпати	16	5,3	15	4,7
Книжкова палата України (видавнича організація)	10	3,2	11	1,2
Либідь	44	71,7	32	47,9
Мистецтво	5	6,0	3	1,2
Музична Україна	3	1,8	1	0,4
Світ	101	31,5	48	15,6
Техніка	1	1,0	1	5,0
Україна	8	6,7	4	1,9
Сфера управління інших державних установ	341	218,2	369	143,9
2. Видавництва з іншими формами власності	4 180	17 829,8	4 655	17 485,2
3. Видавничі організації з державною формою власності	5 105	1 939,0	4 546	1 251,7
4. Видавничі організації з іншими формами власності	11 446	28 728,9	12 301	26 084,3

Видавництва, які випустили найбільшу кількість книг і брошур

Видавничі суб'єкти	2016		Видавничі суб'єкти	2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.		Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Х.: ДП з іноземними інвестиціями "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля"	1 128	10 366,3	Х.: ДП з іноземними інвестиціями "Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля"	1 052	6 793,8
Х.: ТОВ "Видавництво "РАНОК"	634	4 535,2	Х.: ТОВ "Видавництво "РАНОК"	602	3 702,5
К.: Видавництво "Генеза"	364	6 206,4	Х.: ТОВ "Видавництво Фоліо"	489	1 153,1
Х.: ТОВ "Видавництво "Віват"	345	1 365,1	Тернопіль: ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан"	484	633,8
Х.: ВГ "Основа"	333	416,4	Х.: ТОВ "Видавництво "Віват"	411	1 799,3
Тернопіль: ТОВ "Видавництво "Навчальна книга — Богдан"	312	888,0	К.: ПП "Кристал бук"	401	974,4
Суми: Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т."	264	389,6	К.: Видавництво "Генеза"	359	4 475,0
Х.: ТОВ "Видавництво Фоліо"	251	765,4	Суми: Науково-виробниче підприємство "Росток А.В.Т."	287	449,9
Львів: ТОВ "Видавництво "Старого Лева"	251	708,5	Х.: ВГ "Основа"	269	313,2
Тернопіль: Редакція газети "Підручники і посібники"	220	567,3	К.: ТОВ "Видавничий дім "Освіта"	227	3 301,4

Таблиця 11

Випуск шкільних підручників мовами народів світу

Мова видання	2016		2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього, у т. ч.:	2 487	22 260,3	2 364	19 353,2
Англійська	133	948,4	120	1 015,1
Болгарська	3	2,1	1	1,3
Гагаузька	2	0,3	1	0,2
Грецька	2	0,7	2	1,6
Іспанська	7	6,3	—	—
Кримськотатарська	6	1,8	2	0,6
Молдавська	25	4,6	13	2,9
Німецька	36	309,7	22	147,6
Польська	22	20,9	14	21,2
Російська	353	1 958,8	251	1 243,9
Румунська	32	10,8	14	10,4
Угорська	31	15,5	13	10,1
Українська	1 754	18 679,0	1 790	16 376,7
Французька	16	53,5	6	27,3
Кількома мовами народів світу, у т. ч. видання українською та іншими мовами	65	247,9	115	494,3

Зростання темпів книгодрукування як за назвами, так і за тиражами 2017 року зафіксовано у таких регіонах (табл. 12): у Дніпропетровській області кількість випущених книг і брошур збільшилася на 32 друк. од., або на 4,9%, тиражі — на 23,0 тис. пр., або на 10,9%; у Запорізькій — на 110 друк. од., або на 33%, тиражі — на 18,5 тис. пр., або на 17%; в Івано-Франківській — на 38 друк. од. (17,2%), тиражі — на 73,8 тис. пр. (76,3%); у Київській — на 55 друк. од.

(50%) та на 63,3 тис. пр. (75,7%); у Львівській — на 71 друк. од. (4,7%), тиражі — на 466,7 тис. пр. (31,3%); у Миколаївській — на 84 друк. од. (62,7%), тиражі — на 19,8 тис. пр. (57,2%); у Полтавській — на 101 друк. од. (35,9%), тиражі — на 22,8 тис. пр. (30,4%); у Тернопільській — на 161 друк. од. (19,1%), тиражі — на 674,4 тис. пр. (34,1%); у Херсонській — відповідно на 2 друк. од. (0,8%) та на 7,1 тис. пр. (12,5%). Нарощення випуску друкованої продукції за

назвами та зниження за тиражами спостерігається у Вінницькій області: кількість випущених книг зросла на 196 друк. од. (43,8%), тиражі скоротилися на 4,8 тис. пр. (2,6%); у Житомирській — на 82 друк. од. (74,5%), тиражі знизилися на 20,0 тис. пр. (22,6%); у Закарпатській — на 11 друк. од. (4,8%), тиражі зменшилися на 12,6 тис. пр. (14,6%); у Хмельницькій — на 32 друк. од. (7,2%), тиражі знизилися на 105,5 тис. пр. (22%). Зменшення випуску видань за назвами та зростання тиражів спостерігається у Волинській області: кількість назв стала меншою на 32 друк. од.

(13,4%), тиражі зросли на 246,5 тис. пр. (190,2%); у Рівненській — на 8 друк. од. (3,1%), тиражі збільшилися на 52,1 тис. пр. (63,6%); у Сумській — на 10 друк. од. (2%), тиражі зросли на 62,4 тис. пр. (13,7%)

Серед лідерів вітчизняного книгодрукування як за назвами, так і за тиражами, як і раніше, залишаються Київ (7551 друк. од. тиражем 18 844,1 тис. пр.) та Харківська область (5046 друк. од. тиражем 18 028,5 тис. пр.). У загальному випуску книг і брошур ці два регіони надрукували понад половину зазначених видань (57,1% за назвами та 81,7% за тиражами).

Таблиця 12

Випуск в Україні книг і брошур за територіальною ознакою

Випуск видання (республіка, область, місто)	2016		2017	
	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кількість видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Усього	21 330	48 978,1	22 047	45 127,2
Вінницька	448	187,7	644	182,9
Волинська	239	129,6	207	376,1
Дніпропетровська	654	211,0	686	234,0
Донецька	316	480,8	169	270,6
Житомирська	110	88,5	192	68,5
Закарпатська	230	86,2	241	73,6
Запорізька	333	108,9	443	127,4
Івано-Франківська	221	96,7	259	170,5
Київська	110	83,6	165	146,9
Кіровоградська	147	57,7	128	46,0
Луганська	54	20,1	46	12,4
Львівська	1 509	1 493,3	1 580	1 960,0
Миколаївська	134	34,6	218	54,4
Одеська	771	224,2	723	198,4
Полтавська	281	75,0	382	97,8
Рівненська	262	81,9	254	134,0
Сумська	494	457,0	484	519,4
Тернопільська	844	1 979,1	1 005	2 653,5
Харківська	5 262	22 420,4	5 046	18 028,5
Херсонська	245	56,8	247	63,9
Хмельницька	443	480,4	475	374,9
Черкаська	419	170,7	306	135,0
Чернівецька	384	279,9	324	216,5
Чернігівська	338	357,0	272	137,9
м. Київ	7 082	19 317,0	7 551	18 844,1

Список використаної літератури

1. Сенченко М. Книга як засіб покращення іміджу України в умовах інформаційних війн // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 9. — С. 3—9.
2. Друк України (2016) : ст. зб. / уклад. С. Буряк. — Київ : Кн. палата України. — 100 с.
3. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2015 році / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2015. — № 12. — С. 3—9.
4. Буряк С. Аналітичний огляд книговидавничої діяльності за підсумками 2015 року / С. Буряк // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 4. — С. 9—17.
5. Буряк С. Поточна статистика випуску книг і брошур в Україні у 2016 році (станом на 1 грудня). — 2016. — № 12. — С. 3—9.

Проанализировано состояние украинского книгоиздания за 2017 год согласно ассортименту издательской продукции, ее языкового и территориального аспектов. Приведены статистические данные по выпуску книг и брошюр ведущих отечественных издательств разной формы собственности, в том числе сферы управления Держкомтелерадио.

State of Ukrainian bookpublishing in 2017 is analyzed accordingly to assortment of publish products, lingual and territorial actives. Production statistics of books manufactured by largest national publish houses with different types of property form (including administration sphere of the State Committee in Television and Radio-broadcasting) are illustrated.

Надійшла до редакції 3 березня 2018 року